

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Lausuntopyyntö 30.4.2020 VN/1985/2020-OKM-1

LAUSUNTO OPPIVELVOLLISUUSLAISTA JA ERÄISTÄ SIIHEN LIITTYVISTÄ LAEISTA

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

SASKY koulutuskuntayhtymä koulutuksen järjestäjänä

SASKY koulutuskuntayhtymä on Suomen 13. suurin ammatillisen koulutuksen järjestäjä, joka toimii kolmen maakunnan alueella Pirkanmaalla, Satakunnassa ja Keski-Suomessa. Lisäksi SASKY koulutuskuntayhtymä on toiseksi suurin Tampereen ammattikorkeakoulun (TAMK) omistaja. Vuodelle 2020 ammatilliseen koulutukseen on opetus- ja kulttuuriministeriö myöntänyt SASKY koulutuskuntayhtymälle tavoitteelliseksi opiskelijavuosimääräksi 3710, joista 60 suunnataan työvoimakoulutukseen. Lisäksi SASKY koulutuskuntayhtymä järjestää yleissivistävää koulutusta Ikaalisten lukiossa, Pirkanmaan aikuislukiossa, Ruoveden lukiossa, Petäjä-opistossa (kansalaisopisto) ja Ylä-Satakunnan musiikkiopistossa.

SASKY koulutuskuntayhtymän jäsenkunnat ovat Huittinen, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Juupajoki, Keuruu, Kihniö, Kokemäki, Multia, Mänttä-Vilppula, Parkano, Punkalaidun, Ruovesi ja Sastamala. Tämän lisäksi SASKY koulutuskuntayhtymällä on oppilaitos Tampereella. SASKY koulutuskuntayhtymä ylläpitää yhdeksää ammatillista oppilaitosta; Ammatti-instituutti lisakkia, Huittisten ammatti- ja yrittäjäopistoa, Ikaalisten kauppaoppilaitosta, Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitosta, Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitosta, Mäntän seudun koulutuskeskusta, Tampereen palvelualan ammattiopistoa, Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitosta ja Vammalan ammattikoulua.

Opiskelijoita SASKY koulutuskuntayhtymässä on noin 7400. Henkilöstöä on noin 520, joista opetushenkilöstöä 70 %. Toimintatuotot vuositasolla on noin 40 miljoonaa euroa ja kiinteistöjen kokonaisuudessa on noin 100.000 m².

SASKY koulutuskuntayhtymällä on ammatillisten tutkintojen ja koulutusten järjestämislupa. Järjestämislupa sisältää myös laajennetun oppisopimuskoulutuksen, työvoimakoulutuksen sekä vankilaopetuksen koulutustehtävät. Lisäksi koulutuskuntayhtymällä on järjestämisluvat lukiokoulutukseen, taiteen perusopetukseen ja vapaansivistystyönkoulutukseen. SASKY koulutuskuntayhtymä tarjoaa laajalla toiminta-alueellaan kokonaisvaltaisia koulutuspalveluita opiskelijoille ja yritys- ja elinkeinoelämän sidosryhmille.

Työelämän palvelu- ja kehittämistehtävät ovat osa SASKY koulutuskuntayhtymän koulutustehtävää. Laajan toiminta-alueen ansiosta pystymme suunnittelemaan koulutukset asiakaslähtöisesti huomioon elinkeinoelämän paikalliset työvoima- ja koulutustarpeet. Koulutustarpeita ennakoidaan keskustelemalla jäsenkuntien sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Näin varmistetaan laadukas ja tuloksellisesti tuotettu koulutus SASKY koulutuskuntayhtymän toiminta-alueella.

Ammatillisen koulutuksen kehittämisessä työelämäyhteistyöllä on suuri merkitys. SASKY koulutuskuntayhtymä tukee ja edistää yritys- ja elinkeinoelämän kilpailukykyä kouluttamalla yrityksiin osaavaa henkilöstöä. Työelämän kanssa yhteisesti hankituissa oppimisympäristöissä opiskelijat oppivat eri ammateissa tarvittavia tietoja ja taitoja. Vahva ja tavoitteellinen työelämäyhteistyö on tärkeä ja jatkuva osa SASKY koulutuskuntayhtymän toimintakulttuuria.

Koulutuksen järjestäjän näkökulmia oppivelvollisuuden laajentamiseen

SASKY koulutuskuntayhtymän käsityksen mukaan jokaisella perusopetuksen päättäneellä tulee olla tosiasialliset valmiudet suorittaa toisen asteen tutkinto. Nämä pitävät sisällään tiedot, taidot ja asenteet. Tärkeää on, että jokaiselle perusopetuksen päättäneelle nuorelle taataan toisen asteen opiskelupaikka. Opiskelijan tulee saada riittävää tukea opintoihin siirryttäessä ja opintojen aikana.

SASKY koulutuskuntayhtymä pitää hyvänä opiskelijoiden ja huoltajien näkökulmasta oppivelvollisuuteen perustuvan koulutuksen maksuttomuutta. Tämä lisää opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Ministeriön tulee varmistaa, että oppivelvollisuuslain velvoittamiin tehtäviin vaadittava rahoitus korvataan täysimääräisesti koulutuksen järjestäjille.

Huolena on Opetushallituksen kyselyyn perustuvan maksuttomuuden kustannusarvion luotettavuus. Eroavaisuutta on myös opetus- ja kulttuuriministeriön, 128 540 000 euroa, ja Suomen Kuntaliiton, 147 240 000 euroa, laskelmissa.

Lukiokoulutuksen rahoitus

Lukiokoulutuksen rahoituksen kokonaisvaltainen riittämättömyys on valtakunnallinen ongelma, joka korostuu erityisesti koronakriisin elvytyksen jälkeisessä toiminnassa. Tämän takia lukiokoulutuksen rahoituksen uudistaminen on käynnistettävä välittömästi, jotta saadaan luotua toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevä toisen asteen valtakunnallinen kokonaisuus. SASKY koulutuskuntayhtymä katsoo, että lainsäädännössä tulisi ottaa kantaa myös vapaan sivistystyön kansalaisopistojen sekä taiteen perusopetuksen koulutuksiin.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus

SASKY koulutuskuntayhtymä pitää ensiarvoisen tärkeänä, että ammatilliseen koulutukseen suunnattu rahoitus varmistaa riittävän henkilökohtaisen opetuksen ja ohjauksen, mahdollistaa oppimisympäristöjen kehittämisen ja koulutuksen laadun vahvistamisen. Vuosille 2020-2022 suunnitellut määräaikaisten ammatillisen koulutuksen rahoituksen lisäykset on vakinaistettava. Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen on vielä palautettava määräaikainen investointilisä 1,6 %, joka poistettiin vuonna 2016.

Toiminta-alueen hajanaisuuden vuoksi erityistä huolta aiheuttaa majoitus- ja matkakustannusten maksuttomuus silloin, kun sitä ei Kelan säännösten mukaan korvata. Nykyinen rahoitus ei mahdollista kulujen lisäystä opiskelijoiden työelämässä tarvittavan osaamisen ja tuen heikentymättä. Toimintaympäristön hajanaisuus aiheuttaa haasteita ja lisäkustannuksia myös tietohallinnon järjestämisen kannalta tilanteessa, jossa opiskelijoille hankitaan omat kannettavat tietokoneet.

SASKY koulutuskuntayhtymän näkemyksen mukaan tulee luoda kannustava rahoituksellinen elementti ammattilukiokoulutukseen ns. kaksois- ja kolmoistutkinnoille pystyäksemme vastaamaan työelämän osaamisvajeeseen sekä lisäämään opiskelijoiden valmiuksia korkeakouluopintoihin.

SASKY koulutuskuntayhtymä pitää oppivelvollisuuslain voimaantuloaikataulua kiirehdittynä, mikä heikentää sen laadukasta toimeenpanoa. Esitämme lain voimaantulon siirtämistä myöhäisempään ajankohtaa siten, että laki tulee voimaan samanaikaisesti kuin laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 1.8.2022. Ajankohdan siirtoa tukee myös koronakriisin aiheuttamien toimenpiteiden toteuttaminen sekä ammatillisen koulutuksen uudistuksen syvällisempi juurruttaminen koulutuksen järjestämisessä.

Tampereella 3.6.2020

Antti Lahti
kuntayhtymäjohtaja
SASKY koulutuskuntayhtymä